

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ АДАПТОВАНOSTI МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ДО УМОВ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА ЕТАПІ НТПВ

© Ільчук П.Г., Коць О.О., 2011

Необхідною умовою врахування невизначеності під час планування діяльності підприємства є перетворення її на ризик, який вона може спричинити, а далі – корегування плану діяльності та управлінських рішень відповідно до очікуваного ризику, тобто адаптація діяльності підприємства до середовища невизначеності [1-2]. Фактично «адаптація» – це процес взаємодії підприємства зі середовищем, у процесі якого, опиняючись у проблемних (ризикових) ситуаціях, підприємство розробляє і використовує механізми та норми, що в кінцевому підсумку мають адаптивне значення.

В економічній літературі виділяють категорії адаптованості та адаптивності, що по своїй суті відрізняються між собою, хоча часто некоректно застосовуються як синоніми [3–4]. Зокрема, адаптованість – це складова частина адаптивності і, відповідно, її змістове значення значно вужче.

Під адаптованістю прийнято розуміти рівень фактичного пристосування підприємства до умов середовища господарювання, а адаптивність – це здатність пристосовуватися до цих умов.

Чітко визначення адаптивності запропонував І. Ансофф, який розглядає адаптивність як здатність і мотивацію, щоб мислити і діяти стратегічно [5]. Отже, адаптованість – це поточна (фактична) категорія, а адаптивність – перспективна (стратегічна).

Оскільки НТПВ машинобудівного підприємства виконується у контексті загальної стратегії розвитку підприємства і ми здійснюємо її планування на оперативному рівні, вважаючи, що машинобудівне підприємство вже обрало за мету інноваційний розвиток, то вважаємо за доцільне використовувати у подальших дослідженнях і розробленнях категорію «адапованість», оскільки вона також має оперативний характер, як і планування НТПВ машинобудівного підприємства.

Відповідно до цього під адаптованістю машинобудівного підприємства до умов невизначеності доцільно розуміти фактичну пристосованість підприємства до зміни умов господарювання, про які підприємству не було достовірно відомо внаслідок неповноти або недостовірності інформації про умови господарської діяльності.

Саме тому робимо висновок, що адаптованість машинобудівного підприємства до умов невизначеності на етапі НТПВ оцінюватиметься за допомогою фактичних показників діяльності підприємства та прогнозних показників, що очікуються за умов виконання певного варіанта НТПВ машинобудівного підприємства. При цьому прогнозні показники, значення яких залежить від варіанта НТПВ, мають поточний характер.

Отже, адаптованість машинобудівного підприємства до умов невизначеності на етапі НТПВ оцінюватиметься двома блоками показників: 1) що залежать від варіанта здійснення НТПВ; 2) що не залежать від варіанта здійснення НТПВ.

1. Дзюбенко О. Г. *Планування діяльності підприємства в ринкових умовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами»* / О. Г. Дзюбенко. — Хмельницький, 2003. — 23 с. 2. Діденко О. М. *Управління науково-технічним прогресом на основі удосконалення системи ризик-менеджменту інновацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним прогресом»* / О. М. Діденко. — Суми, 2005. — 23 с. 3. Коваленко Ю. О. *Механізм адаптації підприємств до ризику : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами»* / Ю. О. Коваленко. — Луганськ, 2003. — 21 с. 4. Котлер Ф. *Основи маркетинга [Електронний ресурс]* / Ф. Котлер. - Режим доступу : <http://exsolver.narod.ru/Books/Marketing/Kotler/c19.html> 5. Ансофф І. *Стратегическое управление [Електронний ресурс]* / І. Ансофф // Режим доступу до журн. : <http://strategy.bos.ru/books.phtml?id=1&page=1>